Ilẹ̀ Ọba Mẹ́wàá

Bíṣọ́ọ̀bù*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
Bíṣọ́ọ̀bù sí Àwọn Orílẹ̀-èdè, lábẹ́ Àṣẹ Aposteli

Matthias Gerung, *Obìnrin Tí A Fi Oòrùn Wọ̀ Ní Aṣọ àti Dragoni Pupa Ńlá Náà* (Ìfihàn 12), Bíbélì Ottheinrich, ní nǹkan bí 1530–1532. Ilé Ìkàwé Ìpínlẹ̀ Bavaria, Munich.

Ohun ìní ghogbo èníyàn.

Àwọn ìwé Akọ̀wé Ìjọba Ọ̀run ni a kọ sí agbègbè mẹ́wàá ní ayé, tí a sì pín láàrín wọn; a gbàgbọ́ pé àwọn agbègbè wọ̀nyí ni ilẹ̀ ọba mẹ́wàá tí a sọ̀rọ̀ nípa wọn nínú Ìwé Wòlíì Danieli àti nínú Ìwé Ìfihàn.[1]

Bíṣọ́ọ̀bù náà gbàgbọ́ gidigidi pé Bíbélì Mímọ́ ni ọ̀rọ̀ Ọlọ́run tí kò ní àṣìṣe.[2] Ní ti èyí, bíṣọ́ọ̀bù náà gbàgbọ́ pé àkókò ìpọ́njú kan yóò dé tí ayé yóò là kọjá nígbà ìṣàkóso Aṣòdì sí Kristi; nígbà náà ni ayé yóò tún ṣe inúnibíni sí àwọn Kristiani káàkiri, ọ̀pọ̀lọpọ̀ yóò sì ṣègbé nítorí ìgbàgbọ́ wọn.[3] A sọ̀rọ̀ nípa àwọn àsọtẹ́lẹ̀ wọ̀nyí jákèjádò Bíbélì, ṣùgbọ́n ní pàtàkì nínú ìwé Danieli àti nínú ìwé Ìfihàn. Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé ọ̀pọ̀lọpọ̀ ìgbékalẹ̀, ìwàásù, àti ìpàdé ìyìnrere àti ìgbékalẹ̀ ni ó wà lórí ọ̀rọ̀ yìí, bíṣọ́ọ̀bù náà kò rí ẹgbẹ́ ìjọ kan ṣoṣo tàbí bíṣọ́ọ̀bù kan ṣoṣo tí ń fi taratara wàásù ìyìnrere fún àwọn orílẹ̀-èdè àti fún ayé gẹ́gẹ́ bí àsọtẹ́lẹ̀ ilẹ̀ ọba mẹ́wàá.

Ọ̀pọ̀ ẹgbẹ́ ni ó wà nísinsin yìí tí wọ́n ń wá ìjọba kan ṣoṣo fún gbogbo ayé, tí wọ́n sì ń pè fún un. Àwọn àjọ kan ń tẹ àwọn àwòrán ilẹ̀ jáde tí ó pín ayé sí agbègbè mẹ́wàá. Bíṣọ́ọ̀bù náà gbàgbọ́ pé àní nísinsin yìí, àwọn alágbàwí ìṣàkóso àgbáyé ń làkàkà láti pa gbogbo onírúurú ìfẹ́ orílẹ̀-èdè ẹni run, àti láti pa ààlà ilẹ̀ gbogbo orílẹ̀-èdè rẹ́, nípa ìṣèlú àti nípa agbára ogun pẹ̀lú. Nítorí òtítọ́ yìí, bíṣọ́ọ̀bù náà ń kọ̀wé sí àwọn ìjọ agbègbè wọ̀nyí nínú àwọn ìwé rẹ̀. Nígbà mìíràn, gbogbo àwọn ìjọ ni a ó kọ̀wé sí; nígbà mìíràn ẹ̀wẹ̀, agbègbè kan ṣoṣo tàbí agbègbè díẹ̀ nìkan ni a lè kọ̀wé sí, gẹ́gẹ́ bí àìní àkókò bá ti béèrè àti gẹ́gẹ́ bí Ẹ̀mí Mímọ́ bá ti darí. Ìwé tí a kọ sí gbogbo ìjọ Kristi ni a tò sábẹ́ agbègbè kọ̀ọ̀kan. Ojú ìwé agbègbè kọ̀ọ̀kan dárúkọ àwọn orílẹ̀-èdè tí àwọn ìjọ rẹ̀ wà, ó sì to àwọn ìwé tí a kọ sí wọn lẹ́sẹẹsẹ. A lè ka ìwé kọ̀ọ̀kan ní gbogbo èdè ibùdó ayélujára yìí, a sì lè gba gbogbo ojú ìwé nínú ìwé kọ̀ọ̀kan ibùdó ayélujára yìí sílẹ̀ bí PDF láti pín in láìsí ayélujára, lọ́fẹ̀ẹ́.

Ọ̀rọ̀ sí Ilẹ̀ Ọba Mẹ́wàá

✠

Sí gbogbo ìjọ Kristi

Sí Àwọn Ìjọ Ilẹ̀ Ọba Mẹ́wàá ní Ọkọ̀ọ̀kan

✠

Àárín Ìlà Oòrùn àti Àríwá Áfíríkà

Áfíríkà Gúúsù Sàhárà

Agbègbè Pàsífíìkì

Amẹ́ríkà

Gúúsù Ésíà

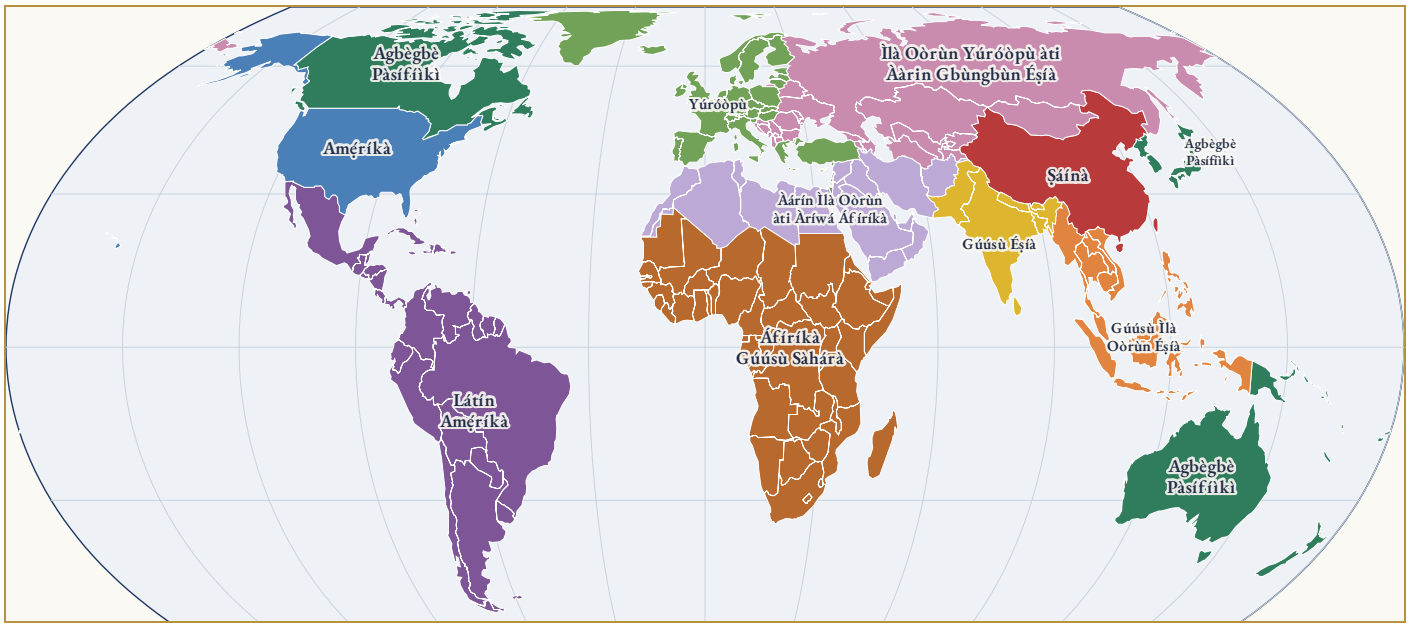
Gúúsù Ìlà Oòrùn Ésíà

Ìlà Oòrùn Yúróòpù àti Àárin Gbùngbùn Ésíà

Látín Amẹ́ríkà

Ṣáínà

Yúróòpù

- Àárín Ìlà Oòrùn àti Áríwá Áfíríkà
- Áfíríkà Gúúsù Sàhárà
- Agbègbè Pàsífíìkì
- Amẹ́ríkà
- Gúúsù Ẹ́ṣíà
- Gúúsù Ìlà Oòrùn Ẹ́ṣíà
- Ìlà Oòrùn Yúróòpù àti Àárin Gbùngbùn Ẹ́ṣíà
- Látín Amẹ́ríkà
- Ṣáínà
- Yúróòpù

Bí Àwọn Ìwé Wọ̀nyí Ṣe Dé Ọ̀dọ̀ Ènìyàn ní Èdè Kọ̀ọ̀kan

A ń tẹ àwọn ìwé wọ̀nyí jáde ní èdè 42. Tábìlì tí ó wà nísàlẹ̀ yìí fi hàn, ní ìfojúbù, ìpín àwọn ènìyàn ọ̀kọ̀ọ̀kan nínú ilẹ̀ ọba mẹ́wàá náà tí ó lè kà wọ́n ní èdè tí wọ́n mọ̀.

Ilẹ̀ ọba	Ìpín ní ìfojúbù	Àwọn èdè ojú òpó yìí tí ó dé ọ̀dọ̀ rẹ̀
Àárín Ìlà Oòrùn àti Àríwá Áfíríkà	93%	Èdè Lárúbáwá, Èdè Pasia, Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Faransé
Áfíríkà Gúúsù Sàhárà	71%	Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Faransé, Èdè Pọtogí, Èdè Swahili, Èdè Hausa, Èdè Yorùbá, Èdè Amariki, Èdè Lárúbáwá, Èdè Sípánîṣì
Agbègbè Pàsífíìkì	97%	Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Jàpáànù, Èdè Kòríà, Èdè Faransé
Amẹ́ríkà	99%	Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Sípánîṣì
Gúúsù Ẹ́ṣíà	68%	Èdè Híńdì, Èdè Udu, Èdè Bengali, Èdè Gẹ̀ẹ́sì

Ilẹ ọba	Ìpín ní ìfojúbù	Àwọn èdè ojú òpó yìí tí ó dé ọ̀dọ̀ rẹ̀
Gúúsù Ìlà Oòrùn Éṣíà	88%	Èdè Indonéṣíà, Èdè Jetinamu, Èdè Tai, Èdè Bumiisi, Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Ṣáínà, Èdè Pọtogí
Ìlà Oòrùn Yúróòpù àti Àárin Gbùngbùn Éṣíà	85%	Èdè Rọ́ṣíà, Èdè Ukania, Èdè Serbia, Èdè Romania, Èdè Georgia, Èdè Armenia, Èdè Asabaijani, Èdè Gẹ̀ẹ́sì
Látín Amẹ́ríkà	98%	Èdè Sípánîṣì, Èdè Pọtogí, Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Faransé, Èdè Kreyòl ti Haiti, Èdè Dọ́ọ̀ṣì
Ṣáínà	95%	Èdè Ṣáínà, Èdè Tibetán
Yúróòpù	88%	Èdè Gẹ̀ẹ́sì, Èdè Jámánì, Èdè Faransé, Èdè Ítálì, Èdè Sípánîṣì, Èdè Pọtogí, Èdè Dọ́ọ̀ṣì, Èdè Denmaki, Èdè Norway, Èdè Suwidiisi, Èdè Póláǹdì, Èdè Seeki, Èdè Hungaria, Èdè Giriki, Èdè Heberu
Gbogbo ayé	**83%**	

Àwọn iye wọ̀nyí jẹ́ ìfojúbù iṣẹ́ ìránṣẹ́ yìí fúnra rẹ̀, a ti ṣọ wọ́n di iye pípé, wọ́n sì lè yàtọ̀ ní ọ̀pọ̀ ìpín síwájú tàbí sẹ́yìn. Wọ́n ṣàpèjúwe àwọn tí ó lè ka àwọn ìwé wọ̀nyí ní èdè tí wọ́n mọ̀, kì í ṣe iye ènìyàn tí ó ń kà wọ́n. Wọn kò ka mímọ̀ ìwé kà tàbí àǹfààní sí èrọ ayélujára sí. A ń ṣe àtúnṣe wọn bí a ṣe ń fi àwọn èdè kún un. Oṣù Ọ̀wàrà 2026.

Àkíyèsí Ìparí

A fa Ìwé Mímọ́ yọ láti inú Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní (BYO). ANF = Ante-Nicene Fathers; NPNF2 = Nicene and Post-Nicene Fathers, Second Series.

1

Ilẹ ọba mẹ́wàá wà nínú àwọn ẹsẹ Ìwé Mímọ́ wọ̀nyí, àti nínú àwọn Baba Ìjọ tí wọ́n kà wọ́n sí pípín ayé láàrín ọba mẹ́wàá ní ọjọ́ ìkẹyìn.

Ìwé Mímọ́

Danieli 2:40–44 (BYO) “Ju gbogbo rẹ̀ lọ, ìjọba kẹrin yóò wà, ìjọba náà yóò lágbára bí irin, gẹ́gẹ́ bí irin ti í fọ́, tó sì ń lọ gbogbo nǹkan àti bí irin ti í fọ́ nǹkan sí wẹ́wẹ́, bẹ́ẹ̀ ni yóò fọ́ tí yóò sì lọ gbogbo àwọn tókù. Bí o ṣe rí i tí àtẹ́lẹsẹ̀ àti ọmọ ìka ẹsẹ̀ jẹ́ apá kan amọ̀ àti apá kan irin, bẹ́ẹ̀ ni ìjọba yóò ṣe pín; ṣùgbọ́n yóò sì ní agbára irin díẹ̀ nínú rẹ̀, bí ó ṣe rí i tí irin dàpọ̀ mọ́ amọ̀. Bí ọmọ ìka ẹsẹ̀ ṣe jẹ́ apá kan irin àti apá kan amọ̀, bẹ́ẹ̀ ni ìjọba yìí yóò lágbára lápákan tí kò sì ní lágbára lápákan. Gẹ́gẹ́ bí o ti rí i tí irin dàpọ̀ mọ́ amọ̀, báyìí ni àwọn ènìyàn yóò ṣe dàpọ̀ mọ́ ara wọn ní ti ìgbéyàwó, ṣùgbọ́n wọn kò ní wà ní ìṣọ̀kan, bí irin kò ṣe dàpọ̀ mọ́ amọ̀. “Ní àsìkò àwọn ọba náà, Ọlọ́run

ọ̀run yóò gbé ìjọba èyí tí kò le è bàjẹ́ kalẹ̀, èyí tí a kò ní fi lé ẹlòmíràn lọ́wọ́. Yóò sì run gbogbo ìjọba, yóò sì mú wọn wá sí òpin, ṣùgbọ́n ìjọba yìí yóò dúró láéláé.”"

Danịẹli 7:7–8 (BYO) “Lẹ́yìn èyí, nínú ìran mi ní òru mo tún rí ẹranko kẹrin, ó dẹ́rùbà ni, ó dáyà fo ni, ó sì lágbára gidigidi. Ó ní eyín irin ńlá; ó ń jẹ, ó sì ń fọ́ túútúú, ó sì fi ẹsẹ̀ tẹ èyí tókù mọ́lẹ̀. Ó yàtọ̀ sí gbogbo àwọn ẹranko ti ìṣáájú, ó sì ní ìwo mẹ́wàá. “Bí mo ṣe ń ronú nípa ìwo náà, nígbà náà ni mo rí ìwo mìíràn, tí ó kéré tí ó jáde wá ní àárín wọn; mẹ́ta lára àwọn ìwo ti àkọ́kọ́ sì fàtu níwájú u rẹ̀. Ìwo yìí ní ojú bí i ojú ènìyàn àti ẹnu tí ń sọ̀rọ̀ ìgbéraga.”

Danịẹli 7:19–27 (BYO) “Nígbà náà, ni mo fẹ́ mọ ìtumọ̀ òtítọ́ ẹranko kẹrin, tí ó yàtọ̀ sí àwọn yòókù, èyí tí ó dẹ́rùba ni gidigidi, tí ó ní eyín irin àti èékánná idẹ, ẹranko tí ó ń run tí ó sì ń paje, tí ó sì ń fi ẹsẹ̀ tẹ èyí tókù mọ́lẹ̀. Bẹ́ẹ̀ ni mo sì fẹ́ mọ̀ nípa ìwo mẹ́wàá orí rẹ̀ àti nípa ìwo yòókù tí ó jáde, nínú èyí tí mẹ́ta lára wọn ṣubú, ìwo tí ó ní ojú, tí ẹnu rẹ̀ ń sọ̀rọ̀ ìgbéraga. Bí mo ṣe ń wò, ìwo yìí ń bá àwọn ènìyàn mímọ́ jagun, ó sì borí i wọn, títí ẹni ìgbàanì fi dé, ó sì ṣe ìdájọ́ ìdáláre fún àwọn ẹni mímọ́ Ọ̀gá-ògo, àsìkò náà sì dé nígbà tí àwọn ẹni mímọ́ náà jogún ìjọba. “Ó ṣe àlàyé yìí fún mi pé, ‘Ẹranko kẹrin ni ìjọba kẹrin tí yóò wà ní ayé. Yóò yàtọ̀ sí gbogbo àwọn ìjọba yòókù yóò sì pa gbogbo ayé run, yóò tẹ̀ ẹ́ mọ́lẹ̀, yóò sì fọ́ ọ́ sí wẹ́wẹ́. Ìwo mẹ́wàá ni ọba mẹ́wàá tí yóò wá láti inú ìjọba yìí. Lẹ́yìn tí wọn ní ọba mìíràn yóò dìde, ti yóò yàtọ̀ sí tí àwọn ti ìṣáájú, yóò sì borí ọba mẹ́ta. Yóò sọ̀rọ̀ odi sí Ọ̀gá-ògo, yóò sì pọ́n ẹni mímọ́ lójú, yóò sì gbèrò láti yí ìgbà àti òfin padà. A ó fi àwọn ẹni mímọ́ lé e lọ́wọ́ fún ìgbà díẹ̀, ní ọdún méjì àti ààbọ̀. “ ‘Ṣùgbọ́n àwọn onídàájọ́ yóò jókòó, nígbà náà ni a ó gba agbára rẹ̀, a ó sì pa á rùn pátápátá títí ayé. Nígbà náà, ni a ó gba ìjọba, agbára àti títóbi ìjọba rẹ̀ ní abẹ́ gbogbo ọ̀run, a ó sì fi fún àwọn ẹni mímọ́, àwọn ènìyàn Ọ̀gá-ògo. Ìjọba rẹ̀ yóò jẹ́ ìjọba títí ayé, gbogbo aláṣẹ ni yóò máa ṣe ìgbọ́ràn sí i, wọn yóò sì máa sìn ín.’”

Ìfihàn 12:3 (BYO) “Àmì mìíràn sì hàn ní ọ̀run; sì kíyèsi i, dragoni pupa ńlá kan, tí ó ní orí méje àti ìwo mẹ́wàá, àti adé méje ní orí rẹ̀.”

Ìfihàn 13:1 (BYO) “Mo sì rí ẹranko kan ń ti inú Òkun jáde wá, ó ní ìwo mẹ́wàá àti orí méje, lórí àwọn ìwo náà ni adé méje wà, ni orí kọ̀ọ̀kan ni orúkọ ọ̀rọ̀-ọ̀dì wà.”

Ìfihàn 17:3 (BYO) “Ó sì gbé mi nínú ẹ̀mí lọ sí aginjù: mo sì rí obìnrin kan ó jókòó lórí ẹranko aláwọ̀ òdòdó kan tí ó kún fún orúkọ ọ̀rọ̀-ọ̀dì, ó ní orí méje àti ìwo mẹ́wàá.”

Ìfihàn 17:7 (BYO) “Angẹli sì wí fún mi pé, “Nítorí kí ni ẹnu ṣe yà ọ́? Èmi ó sọ ti ìjìnlẹ̀ obìnrin náà fún ọ, àti ti ẹranko tí ó gùn, ti ó ní orí méje àti ìwo mẹ́wàá.”

Ìfihàn 17:12–14 (BYO) “Ìwo mẹ́wàá tí ìwọ sì rí ni ọba mẹ́wàá ni wọn, tí wọn kò ì ti gba ìjọba; ṣùgbọ́n wọn gba àṣẹ bí ọba pẹ̀lú ẹranko náà fún wákàtí kan. Àwọn wọ̀nyí ní inú kan, wọ́n yóò sì fi agbára àti ọlá wọn fún ẹranko náà. Àwọn wọ̀nyí ni yóò si máa bá Ọ̀dọ́-Àgùntàn jagun, Ọ̀dọ́-Àgùntàn náà yóò sì ṣẹ́gun wọn: nítorí òun ni Olúwa àwọn Olúwa, àti ọba àwọn ọba: àwọn tí ó sì wà pẹ̀lú rẹ̀, tí a pè, tí a yàn, tí wọ́n sì jẹ́ olóòtítọ́ yóò sì ṣẹ́gun pẹ̀lú.”

Ìfihàn 17:16–17 (BYO) “Àti ìwo mẹ́wàá tí ìwọ rí, àti ẹranko náà, àwọn wọ̀nyí ni yóò kórìíra àgbèrè náà, wọn ó sì sọ ọ́ di ahoro àti ẹni ìhòhò, wọn ó sì jẹ ẹran-ara rẹ̀, wọn ó sì fi iná sun ún pátápátá. Nítorí Ọlọ́run ti fi sínú ọkàn wọn láti mú ìfẹ́ rẹ̀ ṣẹ, láti ní inú kan, àti láti fi ìjọba wọn fún ẹranko náà, títí ọ̀rọ̀ Ọlọ́run yóò fi ṣẹ.”

Àwọn Baba Ìjọ

Ìwé Barnaba 4.4–6 (Michael W. Holmes, olóòtú àti olùtúmọ̀, *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*, ẹ̀dà kẹ̣ta [Grand Rapids: Baker Academic, 2007], 387–89) "Bẹ́ẹ̀ náà ni wòlíì wí pé: 'Ilẹ̀ ọba mẹ́wàá yóò jọba lórí ilẹ̀ ayé, lẹ́yìn wọn ọba kékeré kan yóò dìde, tí yóò ṣẹ́gun mẹ́ta nínú àwọn ọba náà ní ìkọlù kan ṣoṣo.' Bákan náà ni Danịẹli wí nípa ẹni kan náà pé: 'Mo sì rí ẹranko kẹ̣rin, búburú àti alágbára, tí ó sì léwu ju gbogbo ẹranko ilẹ̀ ayé lọ, àti bí ìwo mẹ́wàá ti hù jáde láti ara rẹ̀, àti láti inú wọn ẹ̀ka ìwo kékeré kan, àti bí ó ti ṣẹ́gun mẹ́ta nínú àwọn ìwo ńlá náà ní ìkọlù kan ṣoṣo.' Nítorí náà, ó yẹ kí ó yé yín." (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti Holmes)

Irenaeus, *Lòdì sí Àwọn Ẹ̀kọ́ Ìyapa* 5.25.3 (ANF 1:553–54) "Danịẹli pẹ̀lú, bí ó ti ń wo iwájú sí òpin ìjọba ìkẹyìn, èyíinì ni, ọba mẹ́wàá ìkẹyìn, láàrín àwọn tí a ó pín ìjọba àwọn ènìyàn wọ̀nyẹn sí, tí ọmọ ègbé yóò sì dé bá wọn, sọ pé ìwo mẹ́wàá yóò hù jáde láti ara ẹranko náà, àti pé ìwo kékeré mìíràn yóò dìde ní àárín wọn, àti pé a ó fa mẹ́ta nínú àwọn ti ìṣáájú tu níwájú rẹ̀. … Ìwo mẹ́wàá rẹ̀ sì ni ọba mẹ́wàá tí yóò dìde; lẹ́yìn wọn ẹlòmíràn yóò dìde, tí yóò ju gbogbo àwọn tí ó ṣáájú rẹ̀ lọ nínú iṣẹ́ ibi, tí yóò sì bi ọba mẹ́ta ṣubú …" (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 1)

Irenaeus, *Lòdì sí Àwọn Ẹ̀kọ́ Ìyapa* 5.26.1 (ANF 1:554–55) "Nínú ìmọ́lẹ̀ tí ó tún mọ́lẹ̀ jù bẹ́ẹ̀ lọ ni Johanu, nínú Ìfihàn, ti fi ohun tí yóò ṣẹlẹ̀ ní ìgbà ìkẹyìn hàn fún àwọn ọmọ-ẹ̀yìn Olúwa, àti nípa ọba mẹ́wàá tí yóò dìde nígbà náà, láàrín àwọn tí a ó pín ilẹ̀ ọba tí ń ṣàkóso [ayé] nísinsin yìí sí. … Nítorí náà, ó di dandan kí a pín ìjọba náà, ìlú náà, àti ilé náà sí mẹ́wàá; nítorí ìdí èyí ni ó sì ti ṣàpẹẹrẹ ìpínyà àti ìpínsísọ̀tọ̀ [tí yóò ṣẹlẹ̀] tẹ́lẹ̀. … Nítorí náà, ọmọ ìka ẹsẹ̀ mẹ́wàá náà ni ọba mẹ́wàá wọ̀nyí, láàrín àwọn tí a ó pín ìjọba náà sí; àwọn kan nínú wọn yóò lágbára, wọn yóò sì jẹ́ akíkanjú, tàbí onítara; àwọn mìíràn ẹ̀wẹ̀ yóò jẹ́ ọlẹ̀ àti alâìwúlò, wọn kò sì ní fohùn ṣọ̀kan …" (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 1)

Irenaeus, *Lòdì sí Àwọn Ẹ̀kọ́ Ìyapa* 5.30.2 (ANF 1:559) "Ṣùgbọ́n, níwọ̀n bí wọ́n ti mọ iye tí ó dájú tí Ìwé Mímọ́ kéde, èyíinì ni, ọgọ́rùn-ún mẹ́fà ó lé mẹ́rìndínláàádọ́rin, kí wọ́n dúró dè, lákọ̀ọ́kọ́, pípín ìjọba náà sí mẹ́wàá; lẹ́yìn náà, nígbà tí àwọn ọba wọ̀nyí bá ń jọba, tí wọ́n sì ń bẹ̀rẹ̀ sí í to ọ̀ràn wọn lẹ́ṣẹẹṣẹ, tí wọ́n sì ń mú ìjọba wọn tẹ̀síwájú, [kí wọ́n kọ́] láti mọ̀ pé ẹni tí yóò dé tí yóò máa gba ìjọba náà fún ara rẹ̀ … ni ìríra ìsọdahoro nítòótọ́." (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 1)

Hippolytus, *Ìwé lórí Kristi àti Aṣòdì sí Kristi* 25 (ANF 5:209) "'Ẹranko kẹ̣rin, tí ó dẹ́rùbà ni tí ó sì bani lẹ́rù; ó ní eyín irin àti èékánná idẹ.' Ta sì ni àwọn wọ̀nyí bí kò ṣe àwọn ará Romu? … Ní ọ̀nà àṣírí, nípa ọmọ ìka ẹsẹ̀ ni ó fi ń tọ́ka sí àwọn ọba tí yóò dìde láàrín wọn; gẹ́gẹ́ bí Danịẹli pẹ̀lú ti wí (nínú ọ̀rọ̀ wọ̀nyí), 'Mo ronú nípa ẹranko náà, sì wò ó, ìwo mẹ́wàá wà lẹ́yìn rẹ̀, láàrín èyí tí òmíràn (ìwo) yóò dìde, ẹ̀ka kan, tí yóò sì fa mẹ́ta (tí ó wà) níwájú rẹ̀ tu tegbòtegbò.' Kò sì sí ẹlòmíràn tí a fi èyí ṣàpẹẹrẹ rẹ̀ bí kò ṣe Aṣòdì sí Kristi …" (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 5)

Hippolytus, *Ìwé lórí Kristi àti Aṣòdì sí Kristi* 27–28 (ANF 5:209–10) "Níwọ̀n bí nǹkan wọ̀nyí, nígbà náà, ti jẹ́ ti ọjọ́ iwájú, tí ọmọ ìka ẹsẹ̀ mẹ́wàá èrè náà sì dọ́gba pẹ̀lú (iye bẹ́ẹ̀) ìjọba tiwa-n-tiwa, tí a sì pín ìwo mẹ́wàá ẹranko kẹ̣rin sórí ilẹ̀ ọba mẹ́wàá, ẹ jẹ́ kí a wo ọ̀rọ̀ náà fínnífínní díẹ̀ sí i … ẹsẹ̀ irin, àti ẹranko tí ó dẹ́rùbà ni tí ó sì bani lẹ́rù, dúró fún àwọn ará Romu, tí wọ́n di ipò ọba mú nísinsin yìí; ọmọ ìka ẹsẹ̀ tí ó jẹ́ apá kan amọ̀ àti apá kan irin, àti ìwo mẹ́wàá, jẹ́ àmì àwọn ilẹ̀ ọba tí ó ṣì ń bọ̀ wá dìde; ìwo kékeré mìíràn tí ó hù sókè láàrín wọn túmọ̀ sí Aṣòdì sí Kristi ní àárín wọn …" (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 5)

Hippolytus, *Ìwé lórí Kristi àti Aṣòdì sí Kristi* 52 (ANF 5:215) “Nígbà tí ó bá sì ti borí ìwo mẹ́ta nínú mẹ́wàá náà ní ojú ogun, tí ó sì ti fà wọ́n tu, èyíinì ni, Ejibiti, àti Libia, àti Etiopia, tí ó sì ti kó ìkógun wọn àti ohun ọ̀ṣọ́ wọn, tí ó sì ti mú àwọn ìwo yòókù tí ń jìyà wá sí abẹ́ àṣẹ rẹ̀, yóò bẹ̀rẹ̀ sí í gbé ọkàn rẹ̀ sókè, yóò sì gbé ara rẹ̀ ga sí Ọlọ́run gégé bí olúwa gbogbo ayé.” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 5)

Hippolytus, *Àwọn Àjákù Ìwé lórí Danieli* 2.7 (ANF 5:179) “Nígbà tí àkókò bá pé, tí ìwo mẹ́wàá sì hù jáde láti ara ẹranko náà ní (ìgbà) ìkẹyìn, nígbà náà ni Aṣòdì sí Kristi yóò farahàn láàrín wọn.” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 5)

Hippolytus, *Àwọn Àlàyé lórí Danieli*, lórí Danieli 7:7 (ANF 5:189) “‘Ó sì ní ìwo mẹ́wàá.’ Nítorí gégé bí wòlíì ti sọ tẹ́lẹ̀ nípa àmọ̀tẹ́kùn, pé ẹranko náà ní orí mẹ́rin, tí èyí sì ṣẹ, tí a sì pín ìjọba Aleksanderu sí ipò àṣẹ mẹ́rin, bẹ́ẹ̀ náà ni ó yẹ kí a máa retí ìwo mẹ́wàá tí yóò hù jáde láti ara rẹ̀ nísinsin yìí, nígbà tí àkókò ẹranko náà bá pé, tí ìwo kékeré náà, tí í ṣe Aṣòdì sí Kristi, yóò sì farahàn lójijì ní àárín wọn …” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 5)

Tertullian, *Lórí Àjíǹde Ara* 24 (ANF 3:563) “Ìdènà wo ni ó wà bí kò ṣe ìjọba Romu, èyí tí ìṣubú rẹ̀, nípa fífọ́n ká sí ilẹ̀ ọba mẹ́wàá, yóò mú Aṣòdì sí Kristi wọlé (sórí àwókù rẹ̀)?” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 3)

Lactantius, *Àwọn Ẹ̀kọ́ Àtọ̀runwá* 7.16 (ANF 7:213) “Lákọ̀ọ́kọ́, ìjọba náà yóò gbòòrò sí i, agbára gíga jùlọ, tí a fọ́n ká sí ọwọ́ ọpọ̀lọpọ̀ tí a sì pín, yóò sì dínkù. Lẹ́yìn náà, a ó máa gbin ìjà abẹ́lé nígbà gbogbo; kò sì ní sí ìsinmi kúrò nínú ogun apanirun, títí ọba mẹ́wàá yóò fi dìde ní àkókò kan náà, tí wọn yóò pín ayé, kì í ṣe láti ṣàkóso rẹ̀, bí kò ṣe láti jẹ ẹ́ run.” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 7)

Lactantius, *Àkópọ̀ Àwọn Ẹ̀kọ́ Àtọ̀runwá* 71 (ANF 7:253) “Agbára ọba yóò di púpọ̀, ọkùnrin mẹ́wàá yóò sì gba ayé, wọn yóò pín in, wọn yóò sì jẹ ẹ́ run.” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 7)

Victorinus ti Pettau, *Àlàyé lórí Ìfihàn*, lórí orí 12 (ANF 7:355) “‘Àti ìwo mẹ́wàá.’] Ó wí pé ọba mẹ́wàá ní ìgbà ìkẹyìn jẹ́ ọkan náà pẹ̀lú àwọn wòǹyí, gégé bí a ó ti ṣe àlàyé rẹ̀ ní kíkún níbẹ̀.” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti ANF 7)

Cyril ti Jerusalẹmu, *Àwọn Ìkọ́ni Ìpìlẹ̀ Ìgbàgbọ́* 15.12 (NPNF2 7:107) “Ṣùgbọ́n Aṣòdì sí Kristi tí a ti mẹ́nu bà yìí yóò dé nígbà tí àkókò ilẹ̀ ọba Romu bá pé, tí òpin ayé sì ti ń súnmọ́ etílé. Ọba mẹ́wàá ti àwọn ará Romu yóò dìde papọ̀, bóyá tí wọn yóò máa jọba ní onírúurú apá, ṣùgbọ́n gbogbo wọn ní nǹkan bí àkókò kan náà; lẹ́yìn àwọn wòǹyí ẹkọ̀kànlá, Aṣòdì sí Kristi, tí yóò fi iṣẹ́ idán rẹ̀ gba agbára Romu; nínú àwọn ọba tí ó jẹ ṣáájú rẹ̀, *méta ni yóò rẹ̀ sílẹ̀*, yóò sì pa méje yòókù mọ́ sí abẹ́ àṣẹ rẹ̀.” (a túmọ̀ rẹ̀ láti inú ọ̀rọ̀ Gẹ̀ẹ́sì ti NPNF2 7)

2 2 Timotiu 3:16 (BYO) “Gbogbo ìwé mímọ́ ni ó ní ìmísí Ọlọ́run tí ó sì ní èrè fún ẹ̀kọ́, fún ìbániwí, fún ìtọ́ni, fún ìkọ́ni tí ó wà nínú òdodo.”

3

Matiu 24:9 (BYO) “Nígbà náà ni a ó sì dá a yín lóró. A ó pa yín, a ó sì kórìíra yín ni gbogbo orílẹ̀-èdè, nítorí pé èyin jẹ́ tèmi.”

Matiu 24:21 (BYO) “Nítorí ìpọ́njú ńlá yóò wà, irú èyí tí kò tí ì ṣẹlẹ̀ láti ìgbà ìbẹ̀rẹ̀ ọjọ́ ayé wá títí di ìsinsin yìí irú rẹ̀ kì yóò sì ṣí.”

Danieli 7:21 (BYO) “Bí mo ṣe ń wò, ìwo yìí ń bá àwọn ènìyàn mímọ́ jagun, ó sì borí i wọn,”

Danịẹli 7:25 (BYO) “Yóò sọ̀rọ̀ odi sí Ọ̀gá-ògo, yóò sì pọ́n ẹni mímọ́ lójú, yóò sì gbèrò láti yí ìgbà àti òfin padà. A ó fi àwọn ẹni mímọ́ lé e lọ́wọ́ fún ìgbà díẹ̀, ní ọdún méjì àti ààbọ̀.”

Ìfihàn 13:7 (BYO) “A sì fún un láti máa bá àwọn ènìyàn mímọ́ jagun, àti láti ṣẹ́gun wọn, a sì fi agbára fún un lórí gbogbo ẹ̀yà, àti ènìyàn, àti èdè, àti orílẹ̀.”

Ìfihàn 20:4 (BYO) “Mo sì rí àwọn ìtẹ́, wọ́n sì jókòó lórí wọn, a sì fi ìdájọ́ fún wọ́n, mo sì rí ọkàn àwọn tí a ti bẹ́ lórí nítorí ẹ̀rí Jesu, àti nítorí ọ̀rọ̀ Ọlọ́run, àti àwọn tí kò sì foríbalẹ̀ fún ẹranko náà, àti fún àwòrán rẹ̀, tàbí tí kò sì gbà àmì rẹ̀ ní iwájú wọn àti ní ọwọ́ wọn; wọ́n sì wà láààyè, wọ́n sì jẹ ọba pẹ̀lú Kristi ní ẹgbẹ̀rún (1,000) ọdún.”

Gbogbo ẹsẹ Ìwé Mímọ́ ní èdè Yorùbá tí a fà yọ ní ojú ìwé yìí ni a mú láìyí ohunkóhun padà láti inú *Biblica® ní oore ọ̀fẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní™*. Orísun: ebible.org/yor. Àmì mẹ́ta (...) ń fi ibi tí a ti fo apá kan sílẹ̀ hàn.

Biblica® ní oore ọ̀fẹ́ láti lo Bíbélì Mímọ́ ní Èdè Yorùbá Òde-Òní™ Ẹ̀tọ́ àdàkọ © 2009, 2017 Biblica, Inc. Biblica® Open Yoruba Contemporary Bible™ Copyright © 2009, 2017 by Biblica, Inc. “Biblica” ni àmì ìdámọ̀ tí Biblica, Inc. fi sílẹ̀ ní United States Patent àti ní ilé iṣẹ́ tí wọ́n ti ń fúnni ní àmì ìdámọ̀. Gba àṣẹ kí o tó lòó. “Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

A ṣe àgbékalẹ̀ iṣẹ́ yìí lábẹ́ àkóso ti Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Láti rí ẹ̀dà ìwé àṣẹ, lọ sí http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 tàbí kí o kọ lẹ́tà ránṣẹ́ sí Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.